

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

13 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena și Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui

Mischevca Anatolie xxx, născut la xxx, originar din xxx și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.11.2017 - 20.02.2019;

Instanță de apel: 03.04.2019 - 03.10.2019;

Instanță de recurs: 15.01.2020 - 13.10.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 20 februarie 2019, Mischevca Anatolie a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

2. De către organul de urmărire penală, Mischevca Anatolie a fost învinuit că, în perioada de timp de la data de 01 iulie 2016, până la data de 18 noiembrie 2016, de comun acord și împreună cu persoane necunoscute de organul de urmărire penală, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, au pătruns în ograda blocului locativ de pe adresa xxx, de unde pe ascuns au sustras 21 unități de cadru la preț unitar de 286 lei, 12 unități de podină zincată la preț unitar de 392 lei, 34 unități de așele diagonale la preț unitar de 250 lei, 48 unități de așele drepte la preț unitar de 551 lei, bunuri ce aparțin ”Pronancons” S.R.L., cauzându-i o daună materială considerabilă în sumă totală de 45 658 lei.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând admiterea apelului,

casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a-l recunoaște pe Mischevca Anatolie culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal și în conformitate cu sancțiunea acestui articol a-i stabili o pedeapsă de 800 unități convenționale.

În motivarea apelului procurorul a indicat că instanța de judecată a examinat probele prezentate de acuzatorul de stat, însă, eronat și subiectiv a dat apreciere circumstanțelor cauzei, care în mod direct se află în raport cu vinovăția inculpatului și a emis neîntemeiat o sentință de achitare a lui Mischevca Anatolie, pe motiv că fapta nu a fost comisă de către acesta.

Consideră că, la adoptarea sentinței instanța nu a respectat dispozițiile art.101 Cod de procedură penală, care stipulează că fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege și nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru judecată.

De asemenea, a remarcat că prima instanță a dat o apreciere critică declarațiilor martorului Pantelei Victor, reieșind din caracterul inconsecvent al declarațiilor, deși acesta a menționat că "... în dimineața zilei de 08 decembrie 2016 pe el la apelat cet. Zaiat Vitalie de pe nr. de tel. 078062407 care a încercat să-i comunice despre furtul de șcheli de la firma unde activează. Ulterior el i-a spus ca să vină la oficiu la care ultimul în scurt timp s-a apropiat la oficiu unde i-a comunicat că în timp cât a activat la cet. Lebedeva Elena, o persoană care activează la firma "Pronon Cons" împreună cu cet. Podlisnic Iurie au sustras schelele de la SRL "Pronon Cons", el i-a comunicat în detalii totul, la care i-a propus să meargă la ofițerul de urmărire penală ca să comunice cele întâmplate.

A relevat că, reieșind din scopul pedepsei penale - restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât prevenția specială, cât și cea generală, în cazul dat, prin pronunțarea unei sentințe de achitare pe motiv că fapta nu a fost comisă de către inculpat, instanța doar ar putea favoriza pe inculpat și alte persoane la comiterea unor noi infracțiuni.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2019, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de acuzatorul de stat, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul Mischevca Anatolie urmează a fi achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal, pe motiv că fapta nu

a fost săvârșită de inculpat.

A reținută că, nici una din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința instanței de fond și apel nu confirmă existența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate lui.

A evidențiat că, analizând și apreciind declarațiile martorilor prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor a stabilit că depozițiile lor nu indică la careva acțiuni comise de Mischevca Anatolie, vis-s-vis de obiectul infracțiunii de furt, or din declarațiile acestora nu se atestă că inculpatul ar fi comis careva acțiuni tangente infracțiunii de furt.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele acuzatorului de stat în partea în care a invocat că din probele prezentate se constată vina inculpatului, or aceste argumente nu corespund materialelor cauzei, motiv din care apelul acuzatorului nu poate fi reținut ca fiind întemeiat. Or, partea acuzării în apel depus nu a prezentat probe pertinente, concludente, utile și veridice care ar dovedi că infracțiunea de furt a fost comisă de către inculpatul Mischevca Anatolie.

Astfel, instanța de apel a menționat că prin declarațiile reprezentantului părții vătămate cât și a martorilor, prin probele prezentate nu se confirmă faptul că, anume Mischevca Anatolie a-r fi comis furtul respectiv.

Instanța de apel a reiterat că acuzator de stat atât în instanța de fond cât și în instanța de apel a pledat pentru faptul că vinovăția inculpatului se dovedește prin declarațiile martorilor Burlacu Igor, Pantelei Victor, Șalaru Constantin, Hanganu Vasile, Pisiuc Anatolie, Saculțan Ivan, Lupoi Serghei, Podlisnic Iurie, Zaiț Vitalie, însă aceste persoane au declarat că nu îl recunosc pe inculpatul Mischevca Anatolie ca persoana care a propus spre vânzare schelele date sau în genere nu îl cunosc și nu l-au văzut.

Totodată, instanța de apel reținând conținutul probelor prezentate de procuror, stabilește că aceste stări de fapt nu indică că Mischevca Anatolie a participat la furtul schelelor, or din declarațiile martorilor audiați în cadrul ședinței de judecată, martorii Burlacu Igor, Zaiț Vitalii, Podlisnic Iurie, Lupoi Serghei, cât și reprezentantul părții vătămate au declarat că îl cunosc pe Mischevca Anatolie însă, cu certitudine au afirmat că nu el a sustras schele, iar martorii Hanganu Vasile, Pantelei Victor, Pisiuc Anatolie și Șalaru Constantin, fiind audiați în cadrul cercetării judecătorești, au declarat că nu îl cunosc pe inculpat, nu l-au văzut. Deci, din declarațiile martorilor reiese că schelele au fost sustrate deja după ce Mischevca Anatolie a finisat lucrările de betonare și a plecat la alt obiect.

Mai mult, instanța de apel a stabilit că Mischevca Anatolie nu a fost prezent la locul comiterii infracțiunii, circumstanță de fapt care exclude comiterea de către Mischevca Anatolie nemijlocit a acțiunii de sustragere a bunurilor altei persoane.

A remarcat că, având în vedere faptul, că de către procuror nu au fost prezentate probe plauzibile, utile, suficiente, pertinente și concludente, ce ar demonstra cu certitudine vinovăția inculpatului Mischevca Anatolie, se impune concluzia că fapta nu a fost comisă de ultimul.

Instanța de apel a explicat că, în baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, inter alia, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Instanța de apel a reținut prevederile art.8 Cod Procedură Penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cit vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă. Nimeni nu este obligat să-și dovedească nevinovăția. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului.

În final, instanța de apel a conchis că apelul declarat de procuror este nefondat, circumstanțele de fapt fiind corespunzător raportate la cele de drept, sentința fiind legală și întemeiată.

5. Procurorul, în temeiul pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece, instanța de apel având dreptul să reformeze sentința atacată în sensul casării soluției adoptate de prima instanță, nu a supus unei noi aprecieri probele administrate în cauza penală, astfel încât a mers pe ideea preconcepută a instanței de fond, care s-a statuat asupra nevinovăției inculpatului.

Acuzatorul de stat a reținut că, achitându-l pe Mischevca Anatolie, atât instanța de fond cât și cea de apel, s-au bazat doar pe declarațiile inculpatului, fără a lua în considerație toate probele acuzării, care sunt indicate și ca motive ale apelului procurorului, iar instanța de apel le-a apreciat eronat, fiind respinsă puterea de acuzare fără o motivare plauzibilă sau bazată pe probe ce ar combate învinuirea incriminată inculpatului.

A remarcat că, atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu au luat în considerație declarațiile martorilor, cât și probele prezentate de acuzare, adoptând o hotărâre reieșind în mod parțial doar din declarațiile inculpatului și pledoaria apărătorului său.

Recurentul a conchis că, prin cumulul de probe cercetate prin prisma art.101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, s-a constatat cu certitudine că inculpatul Mischevca Anatolie a comis infracțiunea imputată și că acțiunile inculpatului se încadrează corect în baza art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în loc pentru depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Acuzarea consideră că, instanța de apel la adoptarea deciziei nu a dat apreciere justă suportului probatoriu prezentat de către acuzare, astfel încât concluzia instanței de apel este inacceptabilă, deoarece probele acuzării au fost supuse unei minuțioase cercetări în ambele instanțe, făcându-se referire la declarațiile detaliate ale participanților la proces, iar în astfel de condiții, instanței de apel, îi rămânea doar să aprecieze aceste probe, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

6. Asupra recursului declarat, a prezentat referință avocatul Cernicov Andrei în numele inculpatului, care s-a expus pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu este întemeiat legal (nefondat).

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit reține că, recurentul își exprimă dezacordul cu decizia instanței de apel sub aspectul temeiului de casare prevăzut la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate și hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul critică hotărârea instanței de apel din motiv că aceasta nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor cercetate, pe când în opinia procurorului

ele demonstrează indubitabil vinovăția lui Mischevca Anatolie de cele incriminate prin rechizitoriu.

Raportând materialele dosarului la criticele recurentului, Colegiul penal lărgit conchide că eroarea semnalată nu este prezentă la caz și este invocată neîntemeiat de titular, iar pentru a statua astfel s-a rezultat din raționamentele ce urmează.

În primul rând, instanța de recurs ține să remarce că, la această etapă a procedurilor nu se supune unei analize repetate conținutul mijloacelor de probă, nu se dă o nouă apreciere materialului probator și nici nu se stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond și apel, aceasta fiind atribuțiile exclusive ale acestor instanțe.

Deci, Colegiul nu examinează criticele referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de către instanța de apel, corectitudinea soluției de achitare adoptată în privința inculpatului Mischevca Anatolie.

Totodată, se impune precizarea că chestiunea de apreciere a probelor și temeinicia faptelor dovedite de ele, nu este obiect de cercetare la etapa judecării cauzei în recurs.

Or, pentru a constitui temei de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică.

Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține. În cauza deferită judecării, o atare eroare nu a fost constatată de către instanța de recurs.

Mai mult, raportând cele expuse supra la verificarea și aprecierea probelor efectuată de instanța de apel, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel corect a ajuns la concluzia menținerii sentinței primei instanțe, prin care s-a dispus achitarea inculpatului Mischevca Anatolie de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal.

Prin urmare, opozabil celor enunțate de recurent, verificând materialele dosarului, Colegiul penal lărgit reține că, judecând apelul declarat, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă.

În atare circumstanțe, nu pot fi considerate admisibile argumentele procurorului privitor la faptul că din probele cercetate de instanțe se dovedește indubitabil vinovăția lui Mischevca Anatolie de săvârșirea infracțiunii incriminate.

Atunci când unei persoane i se reproșează săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente care dovedesc, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există,

această faptă constituie infracțiune și a fost săvârșită anume de inculpat.

Pe de altă parte, urmează a se consemna că procurorul, în virtutea atribuțiilor sale funcționale stipulate în art.5-6 a Legii nr.3 din 25 februarie 2016 „Cu privire la Procuratură”, reprezentând învinuirea în instanța de judecată, are un rol activ de a contribui la aflarea adevărului în cadrul procesului penal. La fel și din prevederile art.53 Codul de procedură penală, deducem că elementele procesului de tip advers indică la faptul că procurorul, în calitatea sa de titular al acțiunii penale, trebuie să dovedească dincolo de orice îndoială rezonabilă acuzarea, fapta și vinovăția la care face referire prin actul de sesizare, întrucât instanța, la rândul ei, nu are sarcina probei, aceasta din urmă revenindu-i procurorului.

În același context, în conformitate cu art.19 alin.(3) coroborat cu art.254 alin.(1) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuیتului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovătesc.

La caz, instanța de recurs constată că procurorul nu a îndeplinit exact aceste atribuții funcționale și nu a prezentat probe suficiente care ar contribui la aflarea adevărului. Or, partea acuzării nu a elucidat și nu a acumulat careva probe pentru a exclude dubiile ce țin de implicarea inculpatului în furtul schelelor.

Respectiv, instanța de apel corect a statuat asupra nevinovăției inculpatului Mischevca Anatolie în săvârșirea infracțiunii incriminate.

În acest context, Colegiul lărgit consideră oportun de a consemna că, instanța de apel a făcut o analiză minuțioasă a tuturor probelor administrate pe parcursul procesului penal, ajungând la concluzia corectă că acestea nu dovedesc vinovăția inculpatului în cele incriminate.

Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanța de fond.

În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (hotărârile CEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei).

Totodată, art.6 din CțEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art.6 § 1 din CțEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (hotărârile CEDO, pct.80-81 Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos).

În legea procesuală penală, prezumția de nevinovăție este înscrisă între regulile de bază ale procesului penal, în art.8 Cod de procedură penală, statuându-se că persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp, cât vinovăția sa nu îi va fi dovedită în modul prevăzut de lege, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, se interpretează în favoarea inculpatului.

Astfel, având în vedere că la formularea concluziei despre vinovăția lui Mischevca Anatolie, instanța trebuie să-și întemeieze convingerea asupra vinovăției pe baza unor probe sigure, certe și întrucât în cauză probele în acuzare nu au un caracter cert, nu sunt decisive sau sunt incomplete, lăsând loc unei nesiguranțe în privința vinovăției inculpatului, se impune a se da eficiență regulii potrivit căreia orice îndoială este apreciată în favoarea ultimului.

Concomitent, instanța de recurs menționează că instanța de apel corect a conchis că totalitatea probelor administrate nu confirmă temeinicia învinuirii aduse, nefiind prezentate pe cauză probe pertinente, concludente și utile, care ar putea fi puse la baza unei sentințe de condamnare.

Totodată, instanța de recurs reține că procurorul a indicat ca motiv de casare a deciziei instanței de apel, faptul că instanța nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, însă recurentul nu a indicat concret asupra căror motive nu s-a expus instanța de apel, or, poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursul procurorului prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor și este inadmisibil ca instanța de judecată să se manifeste, în sensul agravării situației inculpatului, din oficiu.

Pentru toate considerentele ce preced, Colegiul penal lărgit subliniază că soluția instanței de apel privitor la achitarea lui Mischevca Anatolie de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal, este corectă.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și motivată, mai mult, instanța de apel, a apreciat just probatoriul administrat, specificând motivele pe care și-a întemeiat soluția, iar criticele din recursul declarat de acuzare, sunt vădit neîntemeiate.

În consecință, Colegiul penal lărgit statuează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală, astfel lipsind temeiuri pentru admiterea recursului ordinar în sensul declarat de procuror.

Prin urmare, recursul de pe rol fiind neîntemeiat, urmează a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui *Mischevca Anatolie xxx*, cu menținerea hotărârii contestate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 26 noiembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Guzun Ion